

A gondviselés és a gitár

Első fejezet

Monsieur Leon Berthelini igen nagy gondot fordított a megjelenésére, és viselkedését is rendíthetetlenül az adott óra által megkívánt öltözékhez igazította. Spanyolos hangulat lengte körül, de volt benne valami az útonállóból és az otthonában pihenő Rembrandtból is. Határozottan alacsony volt és pocakosodásra hajlamos, az arca jó kedélyt tükrözött, s fekete, nagyon kifejező szeme meleg szívről, lendületes, vidám természetéről és igen fáradhatatlan lelküetről árulkodott. Ha az akkoriban divatos ruhát viselte volna, egy eddig ismeretlen hibridnek vélhetnénk, mely a borbély, a kocsmáros és az udvarias gyógyszerész keresztezéséből jött létre. Ebben a förtelmesen kirívó bársonyzakójában és csapott kalapjában, feszes tornanadrághoz hasonlatos pantallójában, gavalérosan nyakba kötött fehér kendőjével, homlokába omló olimposzi fürtjeivel és a minden időben vékony Molière cipőbe bújtatott lábával azonban elég volt egyetlen pillantást vetni rá, és azonnal tudta az ember, hogy a Nagy Jellemet látja. Amikor nagykabátot vett fel, nem bújt bele az ujjakba, hanem köpönyeg gyanánt a hátára vetette, és igazi Almaguero módjára vidáman, hetykén viselte. Azon a véleményen vagyok, hogy M. Berthelini negyven felé közeledett. Ám szíve akár egy fiúé, finom és dicső: gyermekként járt-kelt a nagyvilágban, mint egy szünet nélküli drámai előadás főszereplője. Ha mégsem volt Almaguero, annak nem a képzelőerő hiánya volt az oka. Mindemellett

élvezte a művésznek járó megkülönböztetést. Ugyan nem volt igazi Almagva, időnként mégis olyan boldog volt, mintha az lenne.

Láttam őt olyan pillanatokban is, amikor úgy képzelte, egyedül van a Teremtőjével, és olyankor annyira vidám és lovagias magatartást vett fel, és olyan melegséggel és öntudattal játszotta a szerepét, hogy az illúzió magával ragadott engem is, és szentül hittem a Nagy Jellem pójában.

De jaj! Az élet nem folyhat csak ezen elvek mentén, az ember nem élhet csakis az almagvaságból, és a Nagy Jellem, miután számos színházban megbukott, kénytelen volt minden este alászállni magaslataiból, és eldalolni féltucatnyi dalt, gitárt pengetni, szórakoztatni a vidéki közönséget, és végül elnökölni a tombola rejtélyei felett.

Madame Berthelini, aki férje méltó társa volt ezekben a méltatlan munkákban, talán magasabb szinten állott az élőlények ranglétráján, és természettől fogva méltóságot sugárzott. Szíve azonban nem volt az őt megillető helyen, mert hiszen ez lehetetlenség volna – kissé melankolikus lett, ami önmagában még vonzó is volt, de nem olyan kellemes látvány, mint az ura egészséges, magasba törő, kisfiús lelkülete.

A férfi valóban úgy siklott, mint holmi papírsárkány a lenge szélben, magasan minden földi gond felett. A hangulatingadozások nem számítottak ritkaságnak arafelé, ahol járt, de a mogorva köd és a könnyes mélabú egyaránt ismeretlen volt előtte. Egy jól irányzott asztalra csapás vagy egy nemes kézlegyintés, melyet Melingne-től vagy Frederictől kölcsönzött, úgy szabadította meg ingerültségétől, mintha legalábbis sikerült volna haragja okozóján bosszút állnia. Akár az ég is leszakadhatott volna

– ha szerepét megfelelően játszotta, Berthelini elégedett volt. És a férfi hangulata, ha példája nem is, átragadt a feleségére, mert a házaspár bolondult egymásért, és habár az ember azt hinné, hogy két külön világban éltek, mégis kéz a kézben tudtak járni.

Egy nap úgy esett, hogy Monsieur és Madame Berthelini két ládával és egy nagy tokba bújtatott gitárral leszálltak a Castel-le-Gachis nevű kisváros pályaudvarán, és az omnibusz elvitte őket és poggyászukat a Fekete Fej fogadóba. Egy keskeny utcában állt ez a komor, hétköznapi épület, akár egy ostromot is elbírt volna, amint bezárták kapuit, és odabent furcsa módon szalma, csokoládé és régi női parfümök szaga keveredett. Berthelini rossz előérzettől gyötörtén torpant meg a küszöbön. Korábban – idézte fel –, egy hasonló szagú vendégfogadóban szállt meg, és akkor barátságatlan fogadtatásban volt része.

A tulajdonos – ez a nagy filckalapot viselő bánatos férfiú – felállt a kulcsos tábla elé állított pultja mellől, megkerülte, és két kézzel levette kalapját, ahogy Berthelini is.

– Üdvözlöm, uram. Megkérdezhetem, mennyiért adnak szállást művészeknek? – érdeklődött Berthelini egyszerre kifogástalan és behízelt udvariassággal.

– Művészeknek? – kérdezett vissza a tulaj. Válla lehatlant, és arcáról leolvadt az üdvözlő mosoly. – Ó, hogy művészek? – tette hozzá lenézően. – Napi négy frank – ezzel hátat is fordított tapintatlan vendégeinek.

Még az átutazó kereskedőnek is engedményt adnak – üdvözlök, kérheti a hízott tulkot, de a művészt, hiába olyan a modora, mint Almavivának, hiába öltözik úgy, mint Salamon minden dicsőségében, úgy fogadják, mint egy kutyát, és úgy szolgálgják ki, mint egy magányosan utazó, bátortalan hölgyet.